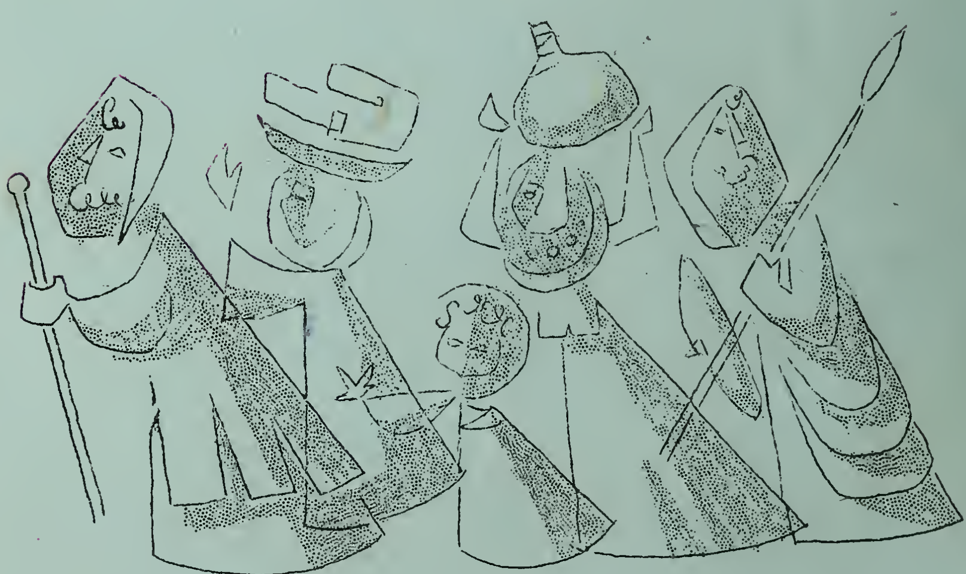
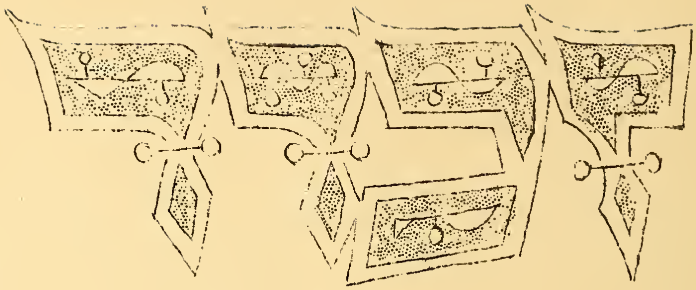
כפר גלעדי תש"ח

הגדה של פסח

1958

את היום הזה אשר יצאתם ממצרים מבית עבדים.

(שירה בצבור)

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים.
כל דיכפין ייתי ויכל. כל דיצריך ייתי ויפסח.
השתא הכא, לשנה הבאה בארעא דישראל.
השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין.

(שירה בצבור)

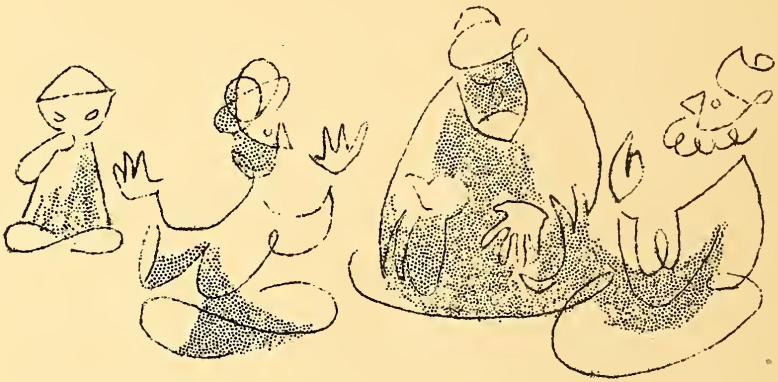
מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות.
שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה
הלילה הזה כלו מצה.
שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות
הלילה הזה כלו מרור.
שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת
הלילה הזה שתי פעמים.
שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין
הלילה הזה כלנו מסבין.

עבדים היינו לפרעה במצרים ויוציאנו ד' אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה, ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים. הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו כלנו חכמים. כלנו נבונים. כלנו יודעים את התורה. מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח.

ע ב ד י ם ה י י נ ו - ו ע ת ה ב נ י ח ו ר י ן .

(שירה בצבור)

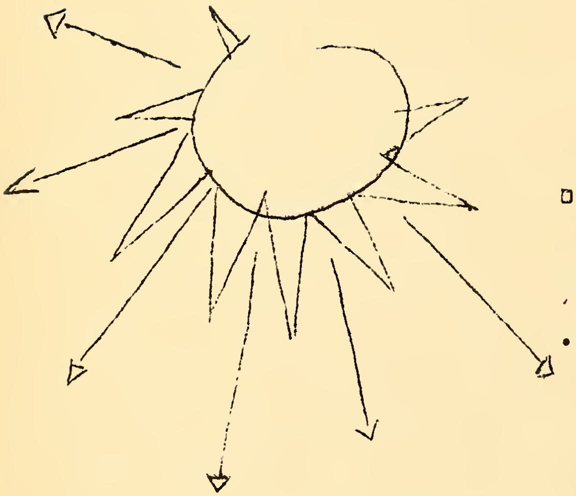
מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני ברק והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

כנגד ארבעה בנים דברה תורה. אחד חכם ואחד רשע ואחד תם ואחד שאינו יודע לשאול.
חכם מה הוא אומר: מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ד' אלהינו אתכם. ואף אתה אמור לו כהלכות הפסח,
רשע מה הוא אומר: מה העבודה הזאת לכם. לכם ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר. ואף אתה הקהה את שניו ואמור לו: בעבור זה עשה ד' לי בצאתי ממצרים. לי ולא לו. אלו היה שם לא היה נגאל.
תם מה הוא אומר: מה זאת. ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו ד' ממצרים מבית עבדים.
ושאינו יודע לשאול את פתח לו שנאמר: והגדת לבנך ביום ההוא לאמור: בעבור זה עשה ד' לי בצאתי ממצרים.

ו י ק ב ו ב נ י ו י ר ד ו מ צ ר י מ ה.

וירד מצרימה ויגר שם. מלמד שלא ירד יעקב אבינו להשתקע אלא לגור שם. שנאמר: ויאמרו אל פהעה לגור בארץ באנו. כי אין מרעה לצאן אטר לעבדיך, כי כבד הרעב בארץ כנען, ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גשן.

וירעו אתנו המצרים ויענונו ויתנו עלינו עבודה קשה. וירעו אתנו נמצרים כמה טנאמר: הבה נתחכמה לו פן ירבה והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שונאינו ונלחם בנו ועלה מן הארץ.

ויענונו. כמה טנאמר: וישימן עליו טרי מסים למען ענתו בסבלתם.
ויבן ערי מסכנות לפרעה את פתם
ואת רעמסס.

ויתנו עלינו עבודה קשה. כמה שנאמר:
ויעבידו מצרים את בני ישראל בפרך.

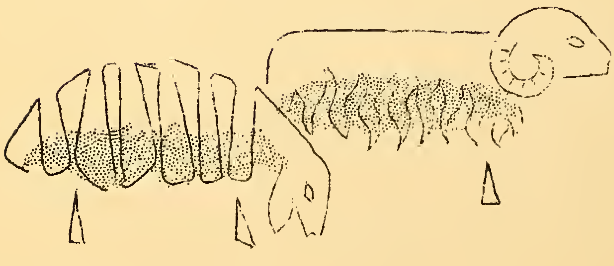
וכאשר יענו אתו כן ירבה וכן יפרץ.

היו בני ישראל מקששין את הקש במדבר ורמסים בחמר.
רחל בת בנו של שותלח היתה הרה ללדת ורמסה בחמר
עם בעלה, ויצא הולד ממעיה ונתערב בתוך המלבן.
וירד מכאל והעלהו לפני כסא הכבוד. אתו לילה
נגזר גזר דין על מצרים.

ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל אחיו וירא בסבלתם.

כשהיה משה רבנו רועה צאנו של יתרו
במדבר ברח ממנו גדי. ורץ אחריו עד
שהגיע לחסות. כיון שהגיע לחסות
נזדמנה לו ברכה של מים ועמד הגדי
לשתות. כיון שהגיע אצלו משה, אמר
אני לא הייתי יודע שרץ היית מפני
צמא, עיף אתה, הרכיבו על כתפו והיה
מהלך. אמר הקדוש ברוך הוא: יש לך
רחמים לנהוג צאנו של בשר ודם.
חייך, אתה תרעה צאני ישראל.

ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים.

ואלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים
ואלו הן: דם. צפרדע. כנים, ערב, דבר.
שחין. ברד. ארבה. חשך. מכת בכורות.

רבי יהודה היה נותן בהם סמנים: דצ"ך עד"ש באח"ב.

ותחזק מצרים על העם למהר לשלחם מן הארץ
כי אמרו כלנו מתים.

ליל שמורים הלילה הזה לכל בני ישראל לדורותם.

קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה .
שומרים הפקד לעירך כל היום וכל הלילה.
רם הודע כי לך יום אף לך לילה.
תאיר כאור יום חשכת לילה.

(שירה בצבור)

בכל דור ודור חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו. שלא אחד בלבד
עמד עלינו לכלותנו. אלא שבכל דור ודור
עומדים עלינו לכלותנו. והקדוש ברוך הוא
מצילנו מידם .

(שירה בצבור)

רבן גמליאל היה אומר: כל שלא אמר שלשה דברים אלו
בפסח לא יצא ידי חובתו. ואלו הן: פסח, מצה ומרור.

מצה זו שאנו אוכלין על שום מה. על שום שלא הספיק
בצקם של אבותינו להחמיץ, שנאמר: ויאפו את הבצק
עגות מצות כי לא חמץ.

נברך על הגפן ועל פרי הגפן ועל תנובת השדה
ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שהנחלת לאבותינו
ולנו לאכל מפריה ולשבע מטובה.

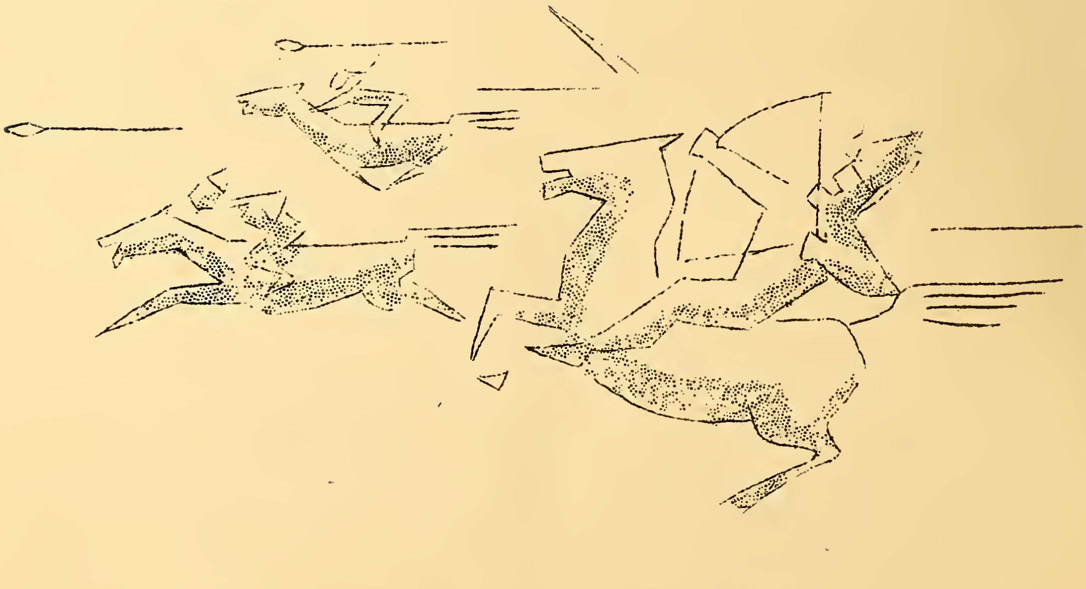
מוציא · מצה · מרור · כורך ·
שלחן עורך

היום אתם יוצאים בחודש האביב.

ויהפך לבב פרעה ועבדיו אל העם ויאמרו: מה זאת
עשינו כי שלחנו את ישראל מעבדנו ויחזק ד' את
לב פרעה מלך מצרים וירדוף אחרי בני ישראל.
ובני ישראל יוצאים ביד רמה.

היום אתם יוצאים בחודש האביב.

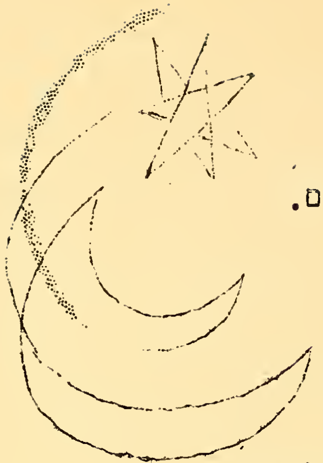

וישאו בני ישראל את עיניהם והנה מצרים נוסע אחריהם
וייראו מאד ויצעקו בני ישראל אל ד׳. ויאמרו אל משה:
המבלי אין קברים במצרים לקחתנו למות במדבר.
ויאמר ד׳ אל משה: מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו.

ד׳ כתין נעשו על הים. אחת אומרת ליפול אל הים.
ואחת אומרת לשוב מצרים. ואחת אומרת לעשות מלחמה
כנגדן ואחת אומרת נצוח כנגדן. מתוך שהיו עומדים
ונוטלין עצה אלו מאלו, קפץ נחשון בן עמינדב
וירד לים תחלה.

בצאת ישראל ממצרים בית יעקב מעם לעז.
היתה יהודה לקדשו ישראל ממשלותיו.
הים ראה וינס הירדן יסב לאחור.
ההרים רקדו כאילים גבעות כבני צאן.
מה לך הים כי תנוס הירדן תסב לאחור.
ההרים תרקדו כאילים גבעות כבני צאן.
מלפני אדון חולי ארץ מלפני אלה יעקב.
ההפכי הצור אגם מים חלמיש למעינו מים.

אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לד׳ ויאמרו:
אשירה לד׳ כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים.
אמר אויב ארדף אשיג אחלק שלל תמלאמו נפשי,
אריק חרבי תורישמו ידי. נשפת ברוחך כסמו ים
צללו כעופרת במים אדירים.

ותקח מרים את התף בידה ותצאנה אחריה
כל הנשים בתפים ובמחולות.

אשירה לד׳ כי גאה גאה סוס ורכבו רמה בים.

באותה שעה בקשו מלאכי השרת לומר שירה
לפני הקדוש ברוך הוא. אמר להם: מעשי
ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה לפני.

מעשי ידי טובעים בים ואתם אומרים שירה לפני.

(שירה בצבור)

וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים.
וירב העם עם משה ויאמרו: תנו לנו מים ונשתה.
ויצמא שם העם למים וילן העם על משה ויאמר:
למה זה העליתנו ממצרים להמית אותי ואת בני
ואת מקני בצמא.

ומשה הכה על צור ויצאו ממנו מים.

ויבכו בני ישראל ויאמרו: מי יאכילנו בשר.
זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חנם. את
הקשואים ואת האבטיחים ואת החציר ואת
הבצלים ואת השומים ועתה נפשנו יבשה.

קומו תעי מדבר! צאו מתוך השממה!
עוד הדרך רב עוד רבה המלחמה;
רב לכם לנוע לנוד בערבה
ולפניכם פרושה דרך גדולה רחבה.
קומו איפה נדים עזבו את השממה
אך אל יעל קולכם, דרכו עז בדממה.
פן צעדכם ירגיז מדבר ונרדמיו.
איש איש בלבבו ישמע הד פעמיו
איש ואיש בלבבו ישמע קול אלוה דובר
לך היום אל ארץ חדשה אתה עובר.

זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך צאתכם ממצרים
אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריך
ואתה עיף ויגע.

שפך חמתך אל הגויים אשר לא ידעוך
ועל ממלכות אשר בשמך לא קראו.
כי אכל את יעקב ואת נוהו השמו.

ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי.

כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה
ואביט ואין עוזר ואשתומם ואין סומך
ותושע לי זרועי וחמתי היא סמכתני.

(הן ירונן - רקוד)

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

כן יאבדו כל אויבך ד׳
ואהביו כצאת השמש בגבורתו.

מזרה ישראל יקבצנו ושמרו כרועה עדרו.

(עזי וזמרת יה - רקוד)

על הר גבה עלי לך,
מבשרת ציון.
הרימי בכח קולך
מבשרת ירושלים.
הרימי אל תיראי
אמרי לערי יהודה הנה אלהיכם.

הנני מביא אותם מארץ צפון וקבצתים מירכתי ארץ
בם עור ופסח הרה ויולדת יחדו קהל גדול ישובו הנה.

הגיע ליל פסח כל העולם כלו אומר הלל
כי בלילה זה אוצרות טל נפתחים.

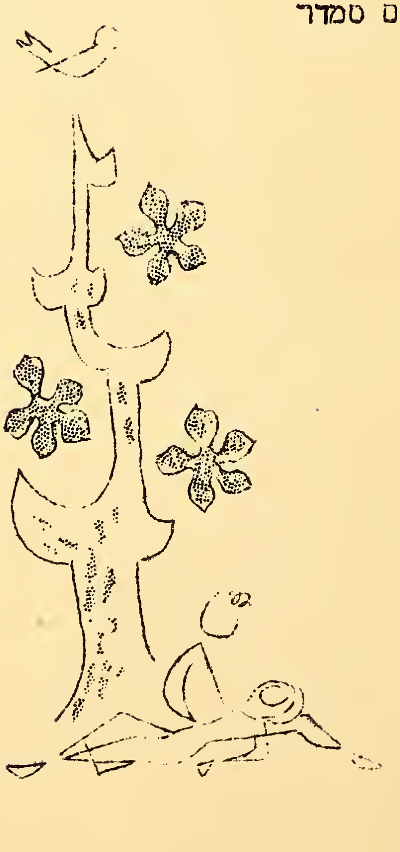
משיב הרוח ומוריד הגשם.
ל ב ר כ ה ו ל א ל ק ל ל ה.
ל ח י י ם ו ל א ל מ ו ת,
ל ש ב ע ו ל א ל ר ז ו ן.

טל נופת עלי ארץ ברוכה בטל.
ממגד שמים שבענו ברכה בטל.
טל צוה שנה טובה ומעוטרת
פרי הארץ לגאון ולתפארת בטל.
טל שבע מלא אסמינו
גן רוה שימנו בטל.

בניסן נברא העולם. מנין שבניסן נברא העולם.
שנאמר: ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע ועץ
עושה פרי, איזהו חודש שהארץ מלאה דשאים
ואילן מוציא פרות הוי אומר זה ניסן.

כי הנה הסתו עבר הגשם חלף הלך לו.
הנצנים נראו בארץ עת הזמיר הגיע
וקול התור נשמע בארצנו.
התאנה חנטה פגיה והגפנים סמדר
נתנו ריח.

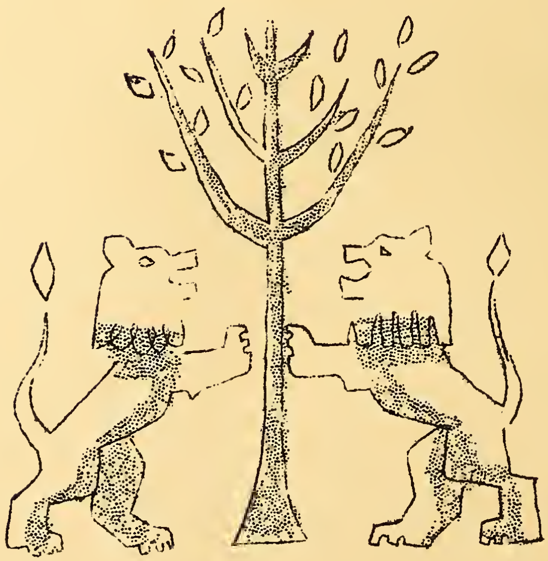
קומי לך רעיתי
יפתי קומי
קומי ולכי לך.

דודי לי ואני לו הרועה בשושנים.
נצאה השדה נשכימה לכרמים
נראה אם פרחה הגפן
פתחו הסמדר
הנצו הרמונים.

היין והגת (רקוד)

חסל סדור פסח כהלכתו
ככל משפטו וחקתו.
כאשר זכינו לסדר אותו
כן נזכה לעשותו.
זך שוכן מעונה.
קומם עדת מי מנה.
בקרוב נהל נטעי כנה
פדוים לציון ברנה.

אדיר במלוכה בחור כהלכה. גדודיו יאמרו לו
לך ולך. לך כי לך. לך אף לך.
לך ד׳ הממלכה כי לו נאה כי לו יאה.

יחיד במלוכה כביר כהלכה. למודיו יאמרו לו
לך ולך. לך כי לך. לך אף לך.
לך ד׳ הממלכה כי לו נאה כי לו יאה;

תקיף במלוכה תומך כהלכה. תמימיו יאמרו לו
לך ולך. לך כי לך. לך אף לך.
לך ד׳ הממלכה כי לו נאה כי לו יאה.

חד גדיא, חד גדיא, דזבין אבא בתרי זוזי
חד גדיא, חד גדיא.
ואתא שונרא ואכלה לגדיא. דזבין אבא..................
ואתא כלבא ונשך לשונרא, דאכלה לגדיא.................
ואתא חוטרא והכה לכלבא. דנשך לשונרא.................
ואתא נורא ושרף לחוטרא. דהכה לכלבא.................
ואתא מיא וכבה לנורא, דשרף לחוטרא.................
ואתא תורא ושתה למיא. דכבה לנורא.................
ואתא שוחט ושחט לתורא. דשתא למיא.................
ואתא מלאך המות ושחט לשוחט. דשחט לתורא.................
ואתא הקב"ה ושחט למלאך המות. דשחט לשוחט.................
חד גדיא, חד גדיא.

